

Slovenski

čebelar

Glasilo

čebelarskega

---

društva

---

za Slovenijo

---

v Ljubljani

Št. 10 * Oktober

Letnik XXXVII

Vsebina:

VI. Vseslovanski čebel. kongres v Beogradu	161	Nekaj čebelarških spominov	169
Najstarejše sporočilo o slovenskih čebelarjih	164	Društvene vesti	171
O hudomušnih rojih	165	Vesti iz podružnic	173
Čtivo za začetnike	166	Drobiž	173
Opazovalne postaje	168	Književnost	175

Domač slovenski zavarovalni zavod je

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

V zavarovanje sprejema:

1. Proti požaru:
  - a) raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom gradbe;
  - b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako;
  - c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove proti razpokam in prelomu in steklo proti ubitju.
3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
4. Zavarovanje proti vlamu.
5. Posmrtninsko zavarovanje Karitas.
6. Vse vrste zavarovanj nezgod, jamstva in kaska.

Zastopniki v vseh mestih in farah.

Mali oglasi

Prodajam večjo količino ajdovega medu, pristnega in zdravega. Cena po dogovoru. Lovrenčec Martin, Telovci, p. Bogojina, Prekmurje.

SLADKOR

Po sklepu lista, dne 28. septembra t. l. je bilo naše društvo obveščeno, da je ministrstvo financ v Beogradu dovolilo za krmljenje čebel za letošnjo jesen 20.000 kg, t. j. dva vagona sladkorja. Društvo je ukrenilo vse potrebno, da bo sladkor čimprej prispel. Pričakujemo ga med 10. in 15. oktobrom. Cena sladkorju nam še ni znana, upamo pa, da bo ista ostala kot doslej, t. j. po Din 7-50.

Ker je dovoljena množina 20.000 kg zelo nizka, bo društvo oddajalo sladkor le NAJPOTREBNEJŠIM POTOM SVOJE PODRUŽNICE. Podružnice naj zato DO 10. OKTOBRA pošljejo društvu sezname vseh, ki želijo imeti sladkor, z navedbo pancev in množine sladkorja. Znesek za sladkor je plačati VNAPREJ, ker more društvo sladkor oddajati le proti TAKOJSNJEMU PLAČILU. Naroča naj se le zaokrožena množina, to je 50, 100, 150 kg i. t. d. Podružnice so ODGOVORNE za

točen seznam najpotrebnejših čebelarjev in za pravilno uporabo sladkorja. Denar za sladkor je poslati po čekovni položnici št. 11.066 z označbo za »SLADKOR«.

Pošljite nemudoma
zaostalo članarino!

Članarina (naročnina) znaša letno Din 35.— (za inozemstvo Din 46.—)

Urejuje: AVGUST BUKOVEC,
Ljubljana, Gruberjevo nabr. 14

Čebelarstva društva za Slovenijo v Ljubljani

Številka

10

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1934 Letnik XXXVII

VI. Vseslovanski čebel. kongres v Beogradu

Slavko Raič — Ljubljana

Drobna čebelica ne živi le sama zadružno življenje, ki ji brez njega sploh ni obstanka, ampak združuje tudi nas čebelarje v zajednice, da se med seboj spoznamo in da združeni bolje napredujemo. Čebelica pa ne vabi in zbira v skupen čebelnjak le slovenskih čebelarjev, ampak nas druži z vsemi slovanskimi čebelarji, da so v skupnem, ogromnem panju okrog ene matice, Vseslovanske čebelarstva zveze zbrani vsi slovanski čebelarji in da branijo svoj skupni dom pred tujkami, roparicami, zgovorno pozivajoč vse ostale Slovane ne-čebelarje, da se pridružijo njihovem konstruktivnemu delu.

Prvi Vseslovanski čebelarški kongres se je vršil l. 1910. v Sofiji, drugi l. 1911. v Beogradu, tretji l. 1912. v Moskvi. Med vojno seveda kongresov ni bilo, pa še dolgo po vojni jih razdrapano razmere niso dopuščale; šele l. 1927. so se slovanski čebelarji zopet sestali v Pragi na četrtem kongresu, l. 1929. pa v Poznanju na Poljskem na petem. Tu so predstavniki naše države prevzeli dolžnost, da organizirajo šesti kongres z razstavo. Razmere so zopet povzročile, da je moralo preteči 5 let do izpolnitve te dolžnosti. Minulega 26. avgusta je bil ob 9 dopoldne odprt kongres v lepi dvorani narodne univerze, Kolarčeve zadužbine, ob 11 pa razstava.

Večina delegatov se je zbrala omenjenega dne ob 8 pred Učiteljskim domom pri Slaviji ter je šla potem korporativno skozi vse mesto do univerze. Beograd je sicer veliko mesto, vendar je pohod vzbujal pozornost, ker so delegati bili okrašeni z znaki kongresa; nosili so trobojni trak s čebelico in še posebni kongresni znak z Janševo sliko. Kongres se je

torej vršil v znamenju 200 letnice Janševega rojstva.

Prostorna univerzitetna dvorana je bila pri otvoritvi nabit polna, posebno pozornost je vzbujala velika množica kmečkega ljudstva, seveda v pestrih narodnih nošah. Med gosti so bili na kongresu zastopnik Nj. V. kralja, bolgarski poslanik na našem dvoru in odpravnik poslovskega in češkoslovaškega poslanstva. Zastopani so bili tudi predsednik vlade, poljedelski minister, minister za trgovino in mestni župan.

Predsednik Đorđević je med viharnimi ovacijami prečital najprej brzoglavne pozdrave poglavarjem slovanskih držav, Nj. V. kralju Aleksandru, prestolonasledniku Petru kot zaščitniku jugosl. čebelarstva, predsedniku češkoslovaške republike Masaryku, bolgarskemu kralju Borisu in predsedniku poljske republike Moickemu.

V duhu teh vseslovanskih manifestacij je govoril tudi g. predsednik Đorđević, pozivajoč vse slovanske delegate, naj poneso misel slovanske vzajemnosti v poslednji kraj naše domovine. V kratkih potezah je omenil važno vlogo odličnih čebelarjev Slovanov, ki so s svojimi izumi in razmišljanji krepko posegli v razvoj splošnega čebelarstva. Omenil je seveda tudi Janšo.

Toplo so bili nato sprejeti pozdravi poljskega in češkoslovaškega delegata. Orkan navdušenja je pa nastal v dvorani, ko je nastopil bolgarski delegat Ivan Valačev, predsednik čebelarstva centrale »Nektar«, zelo simpatičen mož. Pozdravil je najprej zastopnika Nj. V. kralja. Nadalje se je spomnil prvega čebelarstva kongresa v Sofiji l. 1910, kjer je doživela ideja vseslovanskega edinstva in bratstva enako navdušen, grandiozen sprejem kakor sedaj v Beogradu. Slovani so, dokler niso bili zedinjeni, začeli služiti neslovanskim narodom. Bilo je ljudi, ki so hoteli razbiti naše vrste.

Del skupine predmetov Čebelarskega društva za Slovenijo na razstavi v Beogradu.

Vendar je zmagala ideja slovanske skupnosti, to skupnost je pa treba prenesti tudi na gospodarsko polje, zato je zaklical: s čebelarstvom za slovanstvo.

In tako je čebela tudi storila svoje, da pomaga do dobra spraviti dolgo razprte brate. Priložnosti je bilo dovolj tudi na banketu, še več pa na izletih. Toda o tem pozneje. Mislim, da je to velika pozitivna postavka v bilanci kongresa.

Po tej uspeli formalnosti so delegatje in gostje šli na novo univerzo v sosedno poslopje, kjer se je ob 11 izvršila svečana otvoritev čebelarske razstave.

Razstavnii predmeti so bili porazmeščeni v treh večjih sobah in na precej dolgem hodniku, žive čebele so pa dobile prostora v parku pred univerzo.

Moram ugotoviti, da so bili prostori povsem nezadostni. Predmeti so bili po policah naravnost nagromadeni, da je bil potrebnii podrobnii pregled popolnoma nemogoč. Zdi se mi, da je vzrok temu pomanjkanje smisla za širokopotezno organizacijo. Odboru so se zdele v začetku še tiste dvorane prevelike, tako malo se je priglasilo razstavljalcev do določenega roka. Razstavljalci pa so — neprijavljeni! — prihajali še zadnji dan. In to ni prav. S strogim izvajanjem določb se mora narod navaditi na red. Druga napaka je bila ta, da je za vsako najmanjšo stvar bilo treba vprašati — predsednika. Ta pa ne more biti povsodi. Delo ni

bilo smotreno razdeljeno, en človek absolutno ne zmore vsega; manjkalo je samostojnih odsekov, vsaj po našem pojmovanju.

V prvi dvorani je bil razstavljen skoro sam med, steklenica do steklenice, iz raznih krajev, nekoliko je bilo tudi voska, nekaj medečih rastlin iz herbarijev in nekaj semenja takih rastlin. Lepo se je razlikovala od te sobe druga, in sicer po raznolikosti razstavnih predmetov. Tu je zavzelo prostor ob eni steni Čebelarsko društvo za Slovenijo v Ljubljani. Razstavilo je lepo pregledno razne značilne slovenske medove. Največjo pozornost je vzbujal naš zdravilni hojavec. Vsak obiskovalec, ki je kaj o njem slišal, ga je hotel imeti, bilo ga je pa seve le nekaj kil kot vzorec. Poleg medu so ležali lepo urejeni škojeloški kruhki, ki so posebno pri Čehoslovakih želi veliko priznanja, saj so bili narejeni in krašeni res s finim okusom; bili so mnogo lepši kot češkoslovaška medena srca. Nato je sledil vosek s satnicami, hramček in 2 plemenilnika; eden z živimi čebelami našega predsednika in obeleženo matico je imel vedno mnogo opazovalcev. Za tem se je vrstilo razno čebelarsko orodje, od točila pa vse do zapahov za žrela. Na robu je stal A. Ž. panj na tehtnici. Z g. tajnikom sva si pošteno obrusila jezik, tolikokrat sva morala panj odpreti in do podrobnosti razlagati njegov ustroj in način čebelarjenja v tem panju. Splošna sodba je bila, da je sila preprost in da ga ni težko opravljati. Čudili so se naji-

nemu zatrdilo, da je AŽ. panj pri nas že takorekoč standariziran, med tem ko je dokazoval ves dolgi hodnik pred dvoranami, da imajo v drugih krajih Jugoslavije morje raznih sistemov in posamezne sisteme predelane na nešteto načinov. To napako so neprikrito priznali. Težko baje najdeš tam doli večjega čebelarja, ki bi imel le eno vrsto panjev, še teže, da bi dva čebelarja čebelarila v povsem enakih panjih. Seveda, v onih krajih se moderno čebelarstvo šele prav razvija in hoče biti vsak mojster v novem izumevanju; vsak hvali, da je njegov panj najboljši, od ogromnih »goljatov« pa do čudovišč s poševnim dnom. Kar milo se nama je storilo, ko so mnogi trdili, češ, da so naši AŽ panji premajhni (nam so sedaj že 3 leta mnogo preveliki!). Mi bi, rekla sva, točili, če bi imeli polna medišča, oni pa rajši skladajo v nadstropja sate nizke mere. Zdi se mi, da bi čebelarstva s Savezom in zadrugami vred morala vendar poseči v to samovoljnost in čebelarje sčasoma »vistosmeriti« v enotnejšo mero in enotnejše panje.

Nad vsemi našimi praktičnimi razstavnimi predmeti je bilo na steni obešenih nekaj statističnih tabel, ki jih je prav pregledno in lično izdelal naš »postajni nadopazovalec« g. Mayer. Marsikdo jih je pogledal. Zanimanje so vzbujale tudi panske končnice, ki jih je spretno izbral iz našega čebelarkega muzeja g. urednik Bukovec. Poleg teh so visele slike naše lepo urejene »Društvene čebelarne« in slike slovenskih

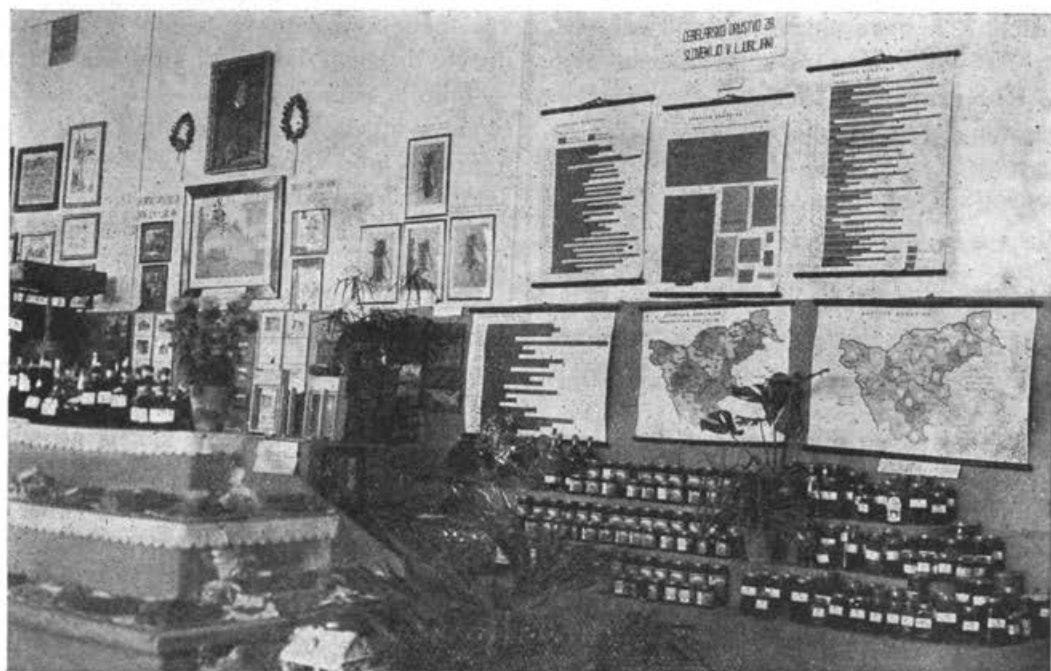
modernih čebelnjakov. Našo skupino je zaključila stara »krošnja« s 4 kranjiči, ki jo je razstavil g. Noč, končno nekaj kranjičev s satnicami stare, svetovno znane čebelarke tvrdke Ambrožič-Dernič iz Mojstrane in njena nešteta priznanja in odlikovanja iz vseh delov sveta.

Zal, da radi pomanjkanja prostora nismo mogli postaviti v sobi, kakor je bilo sicer prvotno določeno, tudi naših lepih modelov: tip starega kranjskega čebelnjaka s kranjiči, tip modernega čebelnjaka z AŽ. panji ter plemenilno postajo s trotarjem in hramčki. Na hodniku modeli niso prišli tako do veljave, ker niso imeli z okolico prav nobene zveze.

Levji del je bil v tej dvorani dodeljen železničarskim čebelarskim zadrugam, ki so svoje predmete izložile z veliko okusa. Odlikovala se je seveda ljubljanska zadruga, ki tudi ni razstavila samega medu, ampak tudi orodje, priprave, literaturo in zgodovino. Posrečen je bil improviziran železniški stroj, ki je bil opremljen s samimi čebelarskimi potrebščinami. Iz Stojkovičevega sipalnika mu je bruhal dim, kot odbijača sta služili dve ogromni sončnici. V sredini dvorane se je dvigala skupina panjev, okrašena ob štirih straneh z različnimi železničarskimi znaki, umetniško sestavljenimi z mnogovrstnim svežim zelenjem.

Končno je v tej dvorani bila še polica z raznim mednim pecivom, mednimi likerji in medenimi kompoti večinoma iz Beograda in bližnje okolice.

(Dalje sledi.)

Drugi del naše skupine na beograjski razstavi.

Najstarejše sporočilo o slovenskih čebelarjih

Jos. Volc — Ljubljana

V drugi polovici 6. stoletja so se preselili od dolnje Donave v pokrajine ob Soči, Savi, Kolpi, Dravi in Muri poganski Slovenci, z njimi pa tudi divji narod Obrov. L. 568. so namreč te kraje zapustili Longobardi in se naselili v Italiji. Z Bavarskega so pa silili v novo deželo Slovencev tudi Nemci in hoteli gospodariti v njej. Na Toblaškem polju na Tirolskem so se bojevali konec 6. stoletja Slovenci z Bavarci, zmagali bi bili pa Bavarci, da niso prišli Slovincem na pomoč Obri. Ta pomoč je bila pa draga: poslej so bili Slovenci pod trdo oblastjo Obrov, ki so se kaj radi bojevali in v svojo zabavo grozovito plenili in puštošili. Šele leta 623. je Samo osvobodil Slovence ter premagal Obre. Potem se je začela za Slovence doba samostalnosti, ki je trajala skoro poldrugeto stoletje. Po Samovi smrti je njegova slovanska država razpadla v več manjših držav. Ko so pa nastali med poganskimi Slovenci hudi upori zoper pokristjanjenje, ki so ga hoteli izvesti domači knezi s tujimi duhovniki, je prišel l. 722. bavarski vojvoda Tasilo III. čez Tirolsko v slovenske dežele in premagal upornike. Iz te dobe imamo staro sporočilo, da je odvedel Tasilo s seboj na Bavarsko prav mnogo najboljših slovenskih čebelarjev za bavarske cerkve in samostane. (Primeri: Dr. Max Fasslinger, *Die wirtschaftliche Bedeutung der Bayrischen Klöster in der Zeit der Agilulfinger*, Freiburg im Breisgau, Herdersche Buchh. l. 1903., str. 45).

Znano je, da so bili Slovenci že v svoji prvotni domovini na južnem Ruskem vneti čebelarji. Obsežni lipovi gozdi so nudili čebelam bujno pašo. Tudi v novi alpskih pokrajinah so se Slovenci pričeli marljivo pečati s čebelarstvom. Na prisojnih krajih so posekali cele gorske obronke in pustili, da so se prerasli z vresjem. Pri marsikateri slovenski kmetiji je bil pridelek medu in

voska veliko več vreden, kakor pridelek žita ali mladih živali. (Gruden, *Zgodovina sl. nar.*, str. 28.)

V tisti dobi je bilo čebelarstvo zelo razvito tudi na Bavarskem. Novejše pridobivanje sladlin in svečave je bilo ljudem še neznano, dober vir za oboje je bilo pa čebelarstvo. Veliko voska so potrebovali tudi številni samostani za sveče in mnogo medu za domačo porabo, ker menihi določene čase niso uživali vina. Obširni lipovi gozdovi po Bavarskem so pridne ljudi kar silili k temu poslu. Čebelarji so se imenovali Zeidler (zidalari), njih dvori Zeidelhof, njih gozdni deli Zeidelweide (zidalweida), pridobivanje medu in voska pa zeideln. Čebelarskih selišč je bilo v tisti dobi na Bavarskem zelo mnogo, na to spominjajo krajevna imena, kakor Zeilhofen, Zeidlbach, Zeidelhub, Zeitlau, Lindach, Lindarn, Linden, Lindenau, Lindenloh, Linding itd. Tudi je zanimivo, da so taka selišča blizu skupaj s kraji, ki spominjajo na Slovence, (Wendenau, Wimpossing, Windberg, Winden, Windkreut, Windmühle n. dr.) in na menihe (Münchdorf, München, Münchsberg, Münchshofen i. dr.). Celó javno pravo je posebe štítilo čebelarstvo. Če je komu ušel čebelni roj in se usedel v gozdu na drevo drugega lastnika, sme lastnik roja — tako je veleval zakon — ko ga najde na tujem svetu in je to prijavil lastniku gozda, napraviti pod drevesom dim in z ušesom sekire trikrat udariti ob deblo, da roj prežene; drevesa pa ne sme poškodovati. Če je pa roj zašel v prazen ulj, treba tudi obvestiti njegove lastnika, gospodar ubeglih čebel naj se pa potruži, da jih iz ulja prežene, toda ne sme ulja odpreti ali poškodovati; če je ulj lesen, sme z njim trikrat udariti ob tla; če je pa iz skorje ali slame, sme trikrat — ne več — s pestjo udariti nanj. Roj, ki zapusti ulj, je njegov; če ga ne zapusti, postane njegov gospodar lastnik ulja. (*Lex Bajuvariae XXI*, 8. 9.)

Ako torej uvažujemo, kako številni in spoštovani so bili v tisti davni dobi — pred 1200 leti — domači čebelarji na Bavarskem, pa da je zmagovalec Tasilo III. za

vojne ujetnike izmed Slovencev izbral baš čebelarje, lahko iz tega sklepamo, da je bilo tudi med našimi predniki takrat čebelarstvo visoko razvito in da so bili Slovenci večji čebelarji. Saj so bili ti slovenski čebelarji v selišču Windberg (Winidberg) celó stanovsko organizirani, in dasi jih domačini na splošno kot ujetnike niso posebno upoštevali, so postali vendar vsaj nekateri — morebiti vprav zaradi čebelarškega znanja in spretnosti — celó svobodnjaki, ki niso delali nikomur tlake. Tako je omenjen v starih bavarskih zgodovinskih listinah l. 815. neki Simon Sclavus kot priča in neki Baaz iz rodu koroških Slovencev (de genere Carantania Slavaniorum) je zapustil l. 831. svojo dediščino (propriam hereditatem) samostanu v Freisingen (Dr. Fasslinger o. c. str. 29.).

Primerno je, da ohrani spomin na te davne čebelarske prednike tudi naš čebelarski list.

O hudomušnih rojih

Fr. D. Jug — Brezje

Gospod urednik včasih porožlja na svojo prazno uredniško torbo. Tako rožljanje pa nas zaspance navadno zdrami, da si poiščemo zarjavela peresa in v naglici kaj napišemo za našega ljubljenegega »čebelarja«.

Pa kaj naj napišem? Vedno bolj blizu je že dan, ko bo treba uredniku izročiti tiskarni gradivo za prihodnji mesec. — Spomnil sem se na »muhaste roje«. Sicer roja brez muh ni, toda kak roj ima poleg svojih še posebne »muhe«!

Roji so v čebelarstvu za vsakega čebelarja vesel dogodek. Kako radi so se stari očanci čebelarji pogovarjali med seboj o raznih dogodkih, ki so jih doživeli pri rojih, n. pr. kako je tega ali onega roj »potegnil«, kako so tega in onega pri ogrebanju čebele vznojile, ali se mu je pa pripetilo še kaj hujšega. Še dandanes se večkrat zgodi tudi najbolj spretnemu čebelarju, da ga roj spravi v nemalo zadrego, ali pa ga pri ogrebanju od glave do pete vznoji.

Učitelji čebelarstva nam navadno pestro opisujejo, kako je treba z roji ravnati, da jih z lahkoto ogrebemo in spravimo na varno. Svetujejo nam tudi, da je najbolje, da jih pri žrelu prestrežemo v vršo, ali pa matico že na bradi ujamemo s kozarcem itd. Vsa taka navodila je lahko opisati, ne pa tako lahko izvršiti. Če se pa to komu le posreči, pripisujemo to srečnemu slučaju. Večkrat čakamo pred panjem, ki kaže vsa znamenja, da mora roj iz njega vsak trenutek izleteti, a ga ne dočakamo. Tačas nam pa iz drugega panja izleti roj, ki se ga nismo nadejali, tako da doživimo pogostokrat na vseh koncih in krajih presenečenje. Čebelarji smo navadno zaposleni poleg čebelarstva še z drugimi posli, tako da je le redkokateremu mogoče neprestano paziti na roje, da bi jih že kar pri žrelu v vršo prestregel. Največkrat najdemo roj že v zraku ali pa na kaki veji.

V čebelarskih spisih o rojih čitamo razna navodila, kako je treba z rojem ravnati, ko izleti iz panja, da ga prisilimo, da se usede na primerno mesto. Tedaj roj z lahkoto ogrebemo. Večinoma se te metode obnesejo, vendar so nekateri roji tako »muhasti«, da se ne dajo prav nič voditi; ne pomaže ne brizganje vode, ne metanje prsti, ne nobena druga vaba. — Roj gre, kamor se je namenil.

Roji se včasih usedejo na najneverjetnejša mesta, n. pr. na plot, na pritlično drevesce, na nizek grm, na brado sosednjega panja ali celo čebelarju na rokav ali na glavo. Toda to dokazuje le, da je matica že stara in ne more zleteti na kako višje mesto. Mlada in zdrava matica je pa bolj muhasta. Ta se ne zmeni za čebelarjeve želje glede pripravnega mesta, temveč se usede čestokrat na kako tako mesto, da mu potem pogled na roj kar sapo zapira.

Vendar imajo roji pri izletu tudi svoje smeri; ne usedajo se na vsako poljubno drevo, temveč so v tem še prav izbirčni. Naj opišem nekaj iz svojih izkušenj.

Zadnja stran čebelnjaka, v katerem čebelarim, je obrnjena proti vrtnemu drevo-

redu, v katerem rastejo raznovrstna lepotična in gozdna drevesa. Na izletni strani čebelnjaka je pa zelenjadni vrt s pritličnim in srednje visokim sadnim drevjem. Že ob pričetku mojega čebelarjenja so se roji najrajši usedali na nekatera starejša hruškova drevesa. Na pritlikavo sadno drevo se je včasih usedel kak roj prvec s starejšo ali slabotno matico. Na divja gozdna drevesa pa se roji neradi usedajo. Odkar čebelarim na tem kraju, se je usedel roj v bližini čebelnjaka na smrekovo drevo samo štirikrat, na neko žlahtno tujo pa dvakrat. Na macesen, gaber in divji kostanj še nobeden ni sedel. Najljubša so jim hruške in jablana; tu pa tam se je obesil kateri tudi na slivovo drevo, a eden mi je s slive odletel ne vem kam.

Predlanskim pa je pri meni nastal preobrat, da so pričeli roji uhajati v sosedov sadovnjak, kljub temu, da je na domačem vrtu dosti dreves. Razlog je menda tale.

Na domačem vrtu so pričela nekatera starejša hruškova drevesa propadati. Zaradi tega so jih nekaj odstranili, nekaj pa obžagali, da so mogli vmes nasaditi nova. Leta 1931 me je prvič presenetil roj, ki se je prerinil skozi drevored v sosedov sadovnjak. Usedel se je na neko jablano, pod katero so se ravno senčili letoviščarji. To je bil vrišč, krik in vik. Čutil sem se ponižanega in užaljenega, da mi je po tolikih letih čebelarjenja prvič ušel roj na tujo posest. Ni bilo drugače, kot da sem zbral šila in kopita ter hitel ogrebat roj na sosedov vrt, kjer sem moral pokazati letoviščarjem svojo spretnost. Zdelo se mi je, da so me ta dan bolj razgrele te šmentane ljubljanske srajce, kot pa čebele same.

Imel sem ta dogodek le za izreden primer, pa ni bilo tako. V nekaj dneh je zopet visel prav na tej jablani že drugi roj. A tudi to se mi ni zdelo še nič čudnega. Mislil sem si, da je drugi roj izvabila tja sled prejšnjega.

Presenečen pa sem bil šele prihodnjo spomlad, ko jo je prvi pomladanski roj popihal zopet na to mesto, čeprav sem storil

vse, kar se da storiti proti uhajanju rojev. To mi je pa postala zažgonetka. Pri tem je mogoče dvoje. Ali čebelam ugajajo le primerno visoka sadna drevesa, ali pa puste roji na kraju kjer gostujejo, neizbrisno sled (vonj ali kaj?), ki ji sledijo roji še druga leta.

V knjižici Kranjski čebelarček, ki je izšla izpod peresa Jurija Jonkeja leta 1836, sem čital sledeča navodila: »Ako hočemo, da se roj usede na kako drevo, ki je za ogrebanje rojev pripravno, ga moramo namazati z vrtno meliso. Ako pa hočemo, da bi se ne usedel na kako drevo, ga namažimo s pelinom.« Te in podobna sredstva so v starejših letnikih »Slov. Čebelarja« že na več mestih priporočali. A če to drži, še nisem preizkusil.

Zanimivo bi bilo, ako bi še drugi čebelarji kaj povedali iz svojih izkušenj z roji.

Čtivo za začetnike

Ludovik Puš — Ljubljana

Letos kar naprej tarnamo, Bog se usmili! Ajda ni izpolnila naših upov. Marsikje bo treba nekaj zimske zaloge dodati. To prečudno letošnje vreme nam je neusmiljeno prekrizalo vse račune. Kje pa je pri nas v navadi, da se avgusta prične pravcato deževje! Letos je itak marsikaj narobe, pa je še vreme, ki je ajdovo pašo ravno v najlepšem razmahu spridilo. Naše čebelice so v zvrhani meri storile svojo dolžnost, saj so celo v dežju izletavale in ostajale revice zunaj...

Kaj sedaj, ko je letna čebelarska bilanca tako slaba? Nehvaležna naloga je, v takšnih prilikah svetovati. Vendar prav zato zelo važna. Saj gre sedaj za to, da si čebelarstva ohranimo za prihodnje leto. Da imajo čebele v gospodarstvu važno vlogo, je že stokrat dognano. Ne smemo torej sedaj že iz tega razloga po prvem neuspehu vreči puške v koruzo. Kako torej? Kupiti sladkorja in krmiti, kjer je premalo? Kje vzeti denar? S sladkorjem je letos sploh velik križ. Naše organizacije se trudijo na vse načine, da bi izposlovale nezatrošarinjen sladkor. Če se jim to ne posreči, bo hudo. Težko bo mogel kdo plačati sladkor za krmljenje čebel po 13 Din. Če nam pravočasno ne priskočijo na pomoč oblasti, bo treba »reducirati«. Zoprna beseda, pa priti bo morala letos do polne veljave. Če sta dva panja nanesla v ajdi skupaj toliko, kolikor potrebuje

za zimo en sam, sta tu le dve možnosti: ali dodaja hrane, ali združitev. S poudarkom svarimo, da ne puščate čez zimo družin s premajhno zalogo. Vsaj 10 kg na panj velike mere je nujno. Spomladansko dokrmeljevanje sladkorja ni zanič. Če nimaš denarja za sladkor, moraš brezpogojno združiti! Noben nasvet v vsem letu ni bil važnejši od tega. Spomladi moraš imeti lepe, dobro prezimljene družine, ker se bodo le take dobro razvijale in le take jamčijo za ponoven razmah čebelarstva. S slabiči, ki nam bodo spomladi od lakote padali, ne bomo napredovali! Bolje je imeti pet dobro preskrbljenih in močno zasedenih družin, kakor deset lačnih slabičev. Ti se bodo, če jih boš tudi za silo rešil pogina, vse prihodnje leto cmerili; da o rojih in donosu ne govorimo! Od dobro prezimljenih in založenih družin bomo pa lahko dobili nekaj rojev, pa bodo lepi plemenjaki in roji. In krmiti ne bo treba spomladi, ko je najbolj neprijetno. Kako je torej bolj prav? Mislim, da je na dlani!

Da izravnaš zalogo na potrebno količino, moreš pri premičnih panjih le eden ali dva panja podreti in z njegovo zalogo in čebalami dopolniti hrano drugim, če jim le nekaj manjka. Tega pa seveda ne moreš pri kranjičih, kjer se ne da satje predevati. Preostane le krmljenje.

Torej krmljenje! Če dobimo poceni sladkor, bomo seveda družinam, ki so po svoji moči sposobne za zimo, rajši zalogo dodali. To ni težko. Vodo segrej in ji dodaj na 1 liter po 1 kg sladkorja, potem pa toliko časa mešaj, da se sladkor raztopi. Raztopino nalij v primerne steklenice in jih postavi na vrat v pitalnike, v katere si, preden si jih dal v panje, nastlal nekaj slamnatih bilk. Krmi vedno zvečer in preko noči v večjih množinah. Krmljenje kranjičev je bolj sitno. Vendar se lepo opravi celo s pitalniki za A.-Ž. panje in gre na ta način naglo od rok.

V zadnjo končnico napravi zarezo za pitalnikov vrat. Sicer pa ponoči lahko pitaš tudi kar spredaj in ti služi žrelo v ta namen. Če je satje zgrajeno do tal, ga z ostrim nožem toliko in tako daleč izpodreži, da gre pitalnik pod satje. Potem je krmljenje enostavno. Da imaš le panje tako zložene, da moreš steklenico privezati, pa je dobro. Z dolivanjem je seveda stvar zamudnejša. Kdor pa drugače ne more, je treba pač dolivati.

Ko so družine v vseh panjih popolnoma v redu tudi glede zimske zaloge, je tvoje delo pri njih za letos končano. Priporoča se podložiti na dno (v panjih s premičnim delom) lepenko ali ruberoid. Stvar ima dosti prednosti, ker je spomladansko snaženje silno enostavno.

Tudi vidiš že na podlogi, kako so družine prezimile, koliko približno medu porabile in kje sedijo, ne da bi ti bilo treba satje vleči iz panja. Še posebno je pripravno to čiščenje pri panjih z ameriškimi žreli, kjer lepenko kar spredaj izvlečeš, ne da bi panje sploh odpiral. Vendar ima ta podloga tudi hibo: rada se buši in ob robovih viha navzgor. Marsikatera čebela zaleze pod lepenko in tam otrpne, ker ne more dovolj hitro najti poti na satje. Paziti je tudi treba, da se ne zamaši žrelo. Zaradi tega moramo pri žrelu lepenko nekoliko izrezati. Marsikje najdeš po dnu panja trde nastavke, kakor bi smolo nakapal. To so mostički, ki jih zgrade čebele, da laže pridejo z dna na satje. Jeseni jih je škoda podirati, pa jih moraš, če hočeš lepenko podložiti. Vendar bo kljub tem nedostatkom zlasti za novince prav, če dna pokrije, da ne bo spomladi z nerodno roko škode delal, ko bo treba panje čistiti. V kranjiče »preprog« ne moremo položiti: so pač samo za »gosposke« družine...

Vse naseljene panje dobro stisni in vse morebitne reže med njimi skrbno s papirjem zamaši. Tudi med panji ne sme biti prepaha, ki bi stene shlajal. Panji se morajo med seboj greti, da na ta način uspešneje kljubujejo velikim toplotnim spremembam preko zime in pomladi.

Za paženje modernih panjev so najpriporočljivejše slamnate blazine in pa papir, za kranjiče in druge panje te vrste pa pazdir ali listje. Pomni vedno: pihati ne sme ne po panjih, ne okrog njih in odeti morajo biti toliko, da jih nagel padec toplote ne ohladi hipoma. Če se ohlajajo počasi, se čebele z uravnavanjem toplote uspešno bore tudi proti hudemu mrazu, nevarne so jim pa hipne toplotne spremembe, ki jih zalotijo nepripravljene. Oktobra meseca pri nas ne bomo še kaj prida pazili, razen z nekoliko papirjem. Saj v tem mesecu redko pade živo srebro do ničle. Prezgodnje paženje ni dobro, ker se zna dogoditi, da zgodaj toplo odete čebele dolgo ne zlezejo v zimsko gnezdo. Razkropljene ostanejo po vsem satju. Če hipoma pritisne pozneje hud mraz, ki ga seveda tudi najboljša odeja ne zadrži, da ne bi občutno shladil panja, zaloti čebele razkropljene in jih mnogo uniči. Zato naj končno veljavno zapazimo panje takrat, ko so se čebele že pomaknile v zimsko gručo. Vse panje pa moramo čez zimo odeti, ker je dokazano, da je od dobrega paža odvisna poraba zaloge. Čim mrzlejši je panj, tem več medu porabi družina in tem slabeje prezimuje. Saj odeje panjev ne grejejo, marveč le toploto v njih ohranjajo, ki jo regulirajo čebele same. Te pa porabijo tem manj kuriva (medu), čim enako-merneje ohranja odeja segreti zrak v panju.

Preden položiš po vrhu in s konca plodišča papir, moraš odstraniti vse satje v medišču in rešetko pokriti z deščicami. Važno je tudi, da zgornje žrelo (v medišču) dobro zamašiš, da tam toplota ne uhaja. Satje zloži, če nimaš dobrega zaboja ali omare, v podstrešju na desko, ki jo obesi tako, da ne pridejo miši do satja in da bo na prepihu. Satov ne skladaj vkup. Tako se ti bodo lepo ohranili notri do spomladanske uporabe. Nerabno satovje pa izreži in stlači v kepe, da ga o priliki daš pretopiti v vosek ali pa ga prodaš bližnji podružnici Društvene Čebelarne. Ne oddajaj ga pa — saj si zaveden čebelar — raznim packačem po slepi cení. O tem prihodnjič.

Zdaj pa še eno vprašanje: kako prezimiti čebele, če jih imaš le nekaj panjev, pa nobenega čebelnjaka? Morda ste že kaj slišali o prezimovanju v kleti? Lahko jih spraviš v klet, če je popolnoma suha. Takšno bodo spomladí sami mrličí in boš stokal ob njih. Saj imate morda kje drugje kak suh prostor, ki se čez zimo ne shladi preveč in je primerno te-

men. Četudi ni gorak, bo vseeno dober, boš pa panje bolje zavil in zapazil. Da bodo le na suhem in brezvetrnem prostoru. Ko se bodo pomaknile čebele v zimsko gnezdo, pojdeš po panje in jih odneseš previdno v določen prostor. Če je enakomerno topel in temen, bodo družine imenitno prezimile.

Opazovalne postaje

Julij Mayer — Dob pri Domžalah

Breg-Križe: Dne 27. in 30. t. m. je ostalo mnogo čebel zunaj, ker jih je dež na ajdi zalotil. Nabrale niso niti zimske zaloge in bo zopet treba seči po sladkorju.

Virmaše: Tretje leto smo že brez medu in človek postaja že malodušen. Zopet bo treba skrčiti število panjev, ker ni trošarine prosteja sladkorja, za navadnega pa ni denarja.

Sp. Ložnica pri Žalcu: Trote so čebele odganjale šele sedaj, ko se je bližala ajdova paša svojemu koncu.

Mesečni pregled za avgust 1934

Kraj	Višina nad morjem	Panj je teže						Toplina zraka			Dni je bilo										
		pridobil v			izgubil v			v mese-cu čistih dkg	največ pridobil	najvišja	naj-nižja	sred-nja me-sečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih		
		1.	2.	3.	1.	2.	3.														
		mesečni tretjini dkg						pridobil	porabil	dkg	dne	C°									
Blejska Dobrava . . .	577	—	240	460	90	—	75	535	—	120	22	+26	+10	+17	21	9	—	10	12	9	—
Breg-Križe	483	—	140	760	70	70	250	510	—	120	21	+26	+10	+18.5	24	18	—	13	11	7	5
Virmaše-Škofja Loka .	361	5	35	730	50	30	260	430	—	110	23	+29	+12	+20.5	31	18	—	7	13	11	27
Tacen-Šmarna gora .	314	35	250	585	40	—	75	755	—	100	26	+29	+11	+20.2	31	9	—	14	4	13	1
Dob	305	10	140	595	—	—	45	700	—	100	29	+32	+8	+19	31	15	—	11	11	9	—
Rova	350	80	205	580	30	120	120	595	—	125	26	+29	+9	+19.8	31	15	—	4	12	15	7
Škorno-Novi kloster .	450	—	50	480	120	120	—	410	—	100	23	+29	+14	+23.5	31	15	—	5	24	2	12
Sp. Ložnica-Žalec . .	252	345	345	715	60	140	205	1000	—	250	25	+23	+9	+16.2	30	15	—	3	19	9	18
Muta	387	320	840	770	—	80	200	1615	—	260	25	+26	+10	+15	27	13	—	8	17	6	14
Sv. Duh-Selnica . . .	536	30	130	95	50	15	20	170	—	35	21	+26	+7	+15.7	26	12	—	9	14	8	6
Studenci-Maribor . .	265	430	190	710	330	190	145	665	—	200	27	+30	+9	+20.2	30	12	—	9	10	12	12
Podova-Dravsko polje	255	200	840	1720	10	45	360	2345	—	305	29	+29	+9	+19.6	30	16	—	2	27	2	28
Cezanjenci	182	70	1310	1320	60	20	160	2460	—	290	20	+30	+10	+19.7	30	30	—	5	13	13	20
Nedeljica-Turnišče . .	170	530	2055	2025	—	25	200	4385	—	450	21	+31	+11	+20.3	29	8	—	5	8	18	13
Donačka gora-Rogatec	397	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+32	+12	+21	31	16	—	6	15	10	10
Leskovec-Krško . . .	186	55	1735	2030	20	—	380	3820	—	460	21	+25	+11	+17.1	28	9	—	5	10	16	5
Krka	300	30	340	890	115	55	135	955	—	170	21	+29	+10	+19.5	27	12	—	15	4	12	11
Cerknica	575	190	30	30	10	40	40	160	—	25	5	+29	+7	+17.2	29	13	—	5	15	11	15
Sv. Gregor-Ortnek . .	736	110	180	110	30	75	80	265	—	50	10	+25	+10	+17.2	29	16	—	6	10	15	16
Novo mesto	180	10	415	1260	50	45	360	1230	—	350	29	+32	+10	+20.4	30	16	—	10	10	11	1
Šmarjeta	375	160	140	650	—	80	30	840	—	280	22	+35	+11	+21.2	27	12	—	11	5	15	9
Mokronog	251	190	395	1285	—	105	205	1560	—	270	29	+30	+14	+19.4	26	14	—	5	12	14	13
Zakot-Brežice	156	245	645	1470	—	70	335	1955	—	375	25	+29	+11	+20	31	13	—	4	23	4	2
Barje	289	450	445	240	—	50	105	980	—	140	6	+30	+13	+20.2	26	8	—	5	12	14	7
Leveč-Sl. Bistrica . .	355	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+29	+7	+19	26	15	—	5	16	10	15
Kozje	307	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+32	+13	+20.2	28	13	—	7	14	10	12

Podova: Ajda je bila letos nenavadno lepa in visoka, največji donos je bil 21. t. m., ko je tehtnica poskočila za 3 kg. Zadnji avgust pa je bil za čebele črni petek, ker jih je mnogo ostalo zunaj v dežju.

Leskovec-Krško: Najstarejši ljudje ne pomnijo tako izdatnega medenja ajde. Najvišji donos 21. t. m. je bil 4.60 kg! Dne 27. pa je vse toča uničila. Silna paša do tega dne je povzročila, da so se močni panji premotili v letnem času in so kratkomalo rojili.

Cerknica: Letos je popolna katastrofa. Vso zimsko zalogo bo treba čebelam dodati!

Sv. Gregor-Ortnek: Kako in na čem bomo zazimili, ne vem. Donos vsega meseca je 2.35 kg!

Zakot: 14. avgust je bil za čebele črn dan. V dežju je ostalo zunaj 70 dkg čebel! Na ajdi je bila izborna paša, najvišji donos 3.75 kg je bil 25. avgusta! Zato so ponekod panji rojili.

Tacen: Zadnja naša nada — ajda je tudi odpovedala, kot vse v letošnjem letu. Panji, ki niso rojili, bodo delno imeli zimsko zalogo. Izrojenci in roji pa niso nabrali za zimo.

Vse gosp. opazovalce prosim, da mi s prihodnjim mesečnim poročilom pošljejo tudi **glavno leto poročilo!**

Redek jubilej je praznoval meseca avgusta gosp. Jakob Gradišnik, posestnik in čebelar pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu nad Dravo. Ta mesec je namreč preteklo 25 let, odkar vodi opazovalno postajo. V današnjih nestalnih časih je to pač izreden jubilej vztrajnosti in nesebične požrtvovalnosti. Kot sam piše, je imel pri opazovanju mnogo veselih uric in tihega zadoščenja. In še mnogo veselih in srečnih uric mu želimo pri njegovih ljubljenih čebelicah!

Nekaj čebelarških spominov

Fr. Rojina — Zg. Šiška

Za Janševo številko »Čebelarja« sem nameraval navesti razen o čebelarški šoli na Dunaju še nekaj spominov, nanašajočih se na Janšo, ali gospod urednik je bil že itak v škripcih za prostor, ker so ga, kakor je velike postave, dopisniki skoraj zasuli s svojimi prispevki. Jaz za svojega dvajsetenoletnega urejevanja »Čebelarja« nisem prišel nikoli v tako prijetno uredniško zadrego; sicer pa v tistem času tudi nisimo obhajali nikake tako imenitne obletnice. Dasi je obsegala slavnostna, spominska številka štiridesetosem strani —

mimogrede bodi omenjeno, da so jo znameniti slovstveniki in vsi čebelarji, ki sem z njimi govoril, izredno hvalili — je bila le še vse premajhna za vso tozadevno tvarino, ki jo bo gospod urednik gotovo polagoma vpletal med druge strokovne članke. Tako bo morebiti tudi moja naslednja drobnjav, namenjena za Janševo številko, prišla kdaj na vrsto. Gospod urednik se mi zdi zdaj kot mlinar, ki ima obilno mljave, a malo vode, on pa malo prostora v listu.

Po Goličnikovi prvi slovenski izdaji Janševega »Popolnega nauka o čebelarstvu« leta 1792. je moralo preteči polnih štiritideset let, preden sem leta 1906 priredil drugo izdajo jaz, Bukovec pa istega leta »Razpravo o rojenju čebel« prvo in edino slovensko izdajo, torej po stotridesetpetih letih, odkar jo je izdal Janša sam leta 1771., zakaj rokopis prvotne Glavarjeve prestave te knjige iz leta 1776. se je na nepojasnen način izgubil. Oboji knjigi je izdalo »Slovensko čebelarско društvo, založil ju je I. N. Babnik, tiskali pa Blasnikovi nasledniki v Ljubljani.

Prvotno je nameravalo čebelarско društvo izdati Oblakovo čebelarско knjigo. V poročilu o II. odborovi seji dne 28. februarja 1904 stoji namreč pod 8. točko dnevnega reda: »Naprosi naj se gospod Pater (dr. Walter Schmid), da poskrbi, da čim prej izide čebelarška knjiga, ki jo je spisal pokojni Fr. Levstik po narekovanju čebelarja Oblaka, kajti Černetovo »Umno čebelarstvo« je že razprodano.« Nadalje pod 7. točko I. odborove seje dne 23. marca 1905: »Urednik Rojina naj prične s predpripravami za izdajo Oblakove čebelarške knjige,« in končno je poročal tajnik Bukovec v II. odborovi seji dne 11. maja 1905: »Knjiготržec Bamberg (lastnik Levstikove literarne zapuščine — Op. pis.) prepusti Levstikov rokopis o čebelarstvu Slovenskemu čebelarškemu društvu brezplačno, želi pa, da se tiskovna dela podeli njegovi tiskarni.«

Zakaj ni prišlo takrat do izdaje Levstik-Oblakove čebelarške knjige, se ne vem več natančno spominjati, vem le toliko, da je imel Schmid v aprilu leta 1903. Levstikov rokopis v rokah. Spominjam se tega zato, ker sem ga v tistem času spotoma na čebelarско razstavo na Dunaju obiskal v Gradcu, kjer je študiral na vseučilišču. Dobro še vem, kako mi je bral iz rokopisa nekaj odstavkov o prahi maticice. Najbrž je zavoljo prezaposlenosti s svojimi študijami rokopis Bambergu vrnil, ker je bil ta po zgornji Bukovčevi izjavi zopet voljan dati rokopis na razpolago. Takrat pa ni prišlo do izdaje menda zaradi previsoke cene, ki jo je Bamberg stavil za tisk; vsaj tako mi še lebdi v spominu moj pogovor z

Babnikom o tej zadevi. Tako bomo šele letos, ko bo dr. Prijatelj priredil Levstikova dela, brali ta gotovo zanimivi čebelarški spis.

Ker se nam namera, izdati Levstik-Oblakovo čebelarško delo, ni posrečila, sem svetoval Babniku, naj založi izdajo obeh Janševih knjig, kar se mu bo brezdvomno dobro izplačalo. Babnik je bil sicer petičen, a zelo oprezen in previden možakar, zato je začetkoma pač nekoliko okleval, a ko sem ga opozarjal še na veliko zaslugo, ki si jo bo pridobil s tem, da bo našim čebelarjem omogočil priti do dveh takih biserov čebelarškega slovstva, se je vendar vdal ter napravil z Blasnikovo tiskarno pogodbo glede tiska. Prireditev »Razprave o rojenju čebel« je poveril Bukovcu, ono »Popolnega nauka o čebelarstvu« pa meni.

Dela sem se lotil z velikim veseljem in z najboljšo voljo, izvršiti prireditev tako, da bo vredna velikega mojstra Janše. Ali ko sem bil izročil gospodu profesorju Westru rokopis prvih poglavij v pregled in popravo, mi jih je prekrizal in prečrtal, kakor kakšno prav slabo dijaško nalogo. Sele on mi je dal potem prava navodila, »kako se streže taki reči.« Odslej mi je šlo delo gladko izpod rok, in od strani do strani mi je napravil strogi korektor manj rdečih kavs, dokler ni bil s poslednjimi poglavji že skoraj povsem zadovoljen.

Mihelič pravi v svoji znameniti jubilejski knjigi »Anton Janša«, da sem opremil »Popolni nauk« z lepim in jedrnatim uvodom. Ta uvod pa ni bil moj duhovni otrok, ampak dr. Schmidov. »Oče Rojinca« — mi je dejal nekoč — »uvod ti pa napravim jaz, če ti je prav.« Seveda mi je bilo prav, a prav mi ni bilo, da sem na njegovo željo moral izpustiti njegovo ime. Po tolikih letih naj pa le pride resnica na dan. Vsakemu svoje!

Babniku sem prigovarjal, naj bi dal za Janševi knjigi napraviti tudi sliko Janševe rojstne hiše in morebiti še njegove rojstne vasi Breznice, kar bi bilo knjigama v pomemben okras. Če si rekel »a«, reci še »b« — mi pravim, in pristal je s pogojem, da priskrbim fotografski sliki jaz. Kako sva s fotografom Jagodincem iz Kranja sliki »gor jemala«, sem popisal v »Čebelarju«, in naj iz dotičnega članka tudi tu navedem kakšen odstavek. V uvodu pravim: »Z nekako takim čuvstvom kot na Veliki ponedeljek na božjo pot na Šmarno goro, kamor sem zahajal z rajnkim očetom, odkar sem bil slekel one hlačke, ki se zapenjajo zadaj, pripravljaj sem se tudi na Breznico, kjer se je rodil naš Janša.«

Na določeni dan sva se sestala s fotografom opoldne na postaji v Kranju, a vreme je bilo zelo dvomljivo: »Solnce je prav mežeče gle-

dalo s sivo pomrenjenega neba, in ker je barometer le padal in padal, sem menil, da prav lahko začne še snežiti, prav po starem običaju: dan gor, sneg dol. In začetkom januarja bi itak ne bil nikak čudež, če bi se to tudi res zgodilo. Odlašati pa tega opravila ni bilo, in ker je rekel fotograf, da če ne bo bolj megleno, se mu slike gotovo posrečijo, sva se vendarle z upanjem odpeljala. Med vožnjo sem mu pravil, kdo pravzaprav da je bil Janša, in ko mu končno še omenim, da je ta sloviti mož umrl star šele tridesetdevet let, tedaj je moj devetletni sinek Natek, ki sem ga tudi moral vzeti sabo, zavzdihnil: »Oh, kako je bilo tega gospoda škoda, da so tako kmalu umrli!« Otrok gotovo ni slutil, kako bridko resnico je povedal.

Na Breznici smo se oglasili najprvo pri nadučitelju Ažmanu, ki nas je takoj povedel k starodavni Janševi hiši, ki je bila takrat njegova last, namreč Ažmanova. Ko sem stopil v prijazno izbo, mi je bilo, kakor da sem v svetišču. Pri uljnaku pa, ki je imel sicer samo en sam brun še od nekdanjega Janševega uljnaka, a je stal na istem prostoru, so me navdajale takele misli: »Če bi mi dal Bog to milost, da bi mogel na stare dni posedati pri tem uljnaku, bi mu bil hvaležen. Videti moraš ta zgodovinski uljnjak in navdušen boš tudi ti, dragi čebelarški prijatelj. Ali bi mar ne bilo rajsko, tukajle z dobrim prijateljem kramljati pri šumečih čebelah, v ustih pa namesto sedanje obilgatne cigarete gorenjsko čedrc? In če bi solnce le pritiskalo, in bi nama bilo pod polhovko prevroče, jo deneva pač dol, čeprav zasijeta podnevi dve luni, saj star človek ne more biti »skravžan«. Ko bi šle čebele spat, potem krevljava še midva v svoj »kvartir«. Kam? Lej ga, tja, kamor je hodil Janša.« — Zdaj ni več ne hiše, ne uljnaka, ne več lepih mojih sanj. —

»Omenil sem, da je solnce tistega dne sijalo prav tožno. Ko pa opazi, kako postavljamo aparat in kako skrbče se oziramo tja gor proti njemu, se mu razjasni obraz, kakor da je uganilo, zakaj gre. Iz slike je videti, da je bila čista njegova svetloba, zakaj podoba slike je uspela izborna.«

»Zdaj gremo še na brezniško polje, da od tod ujamemo še vas v fotografovo škatljo. Tu sem se do dobrega prepričal, da ni več samo slučaj, ako smo imeli zopet ugoden trenutek za svoje opravilo, zakaj ko smo šli po polju, je bilo nebo že skoraj docela oblačno, in fotograf je obupaval in vedno priganjal: hitro, hitro! Komaj sem bil postavil trinožno kozico na sredo ceste, ki vodi v Radovljico ali obratno, odgrne neka tajna moč solncu že precej gosti pajčolan raz obraz. In vprav kot napravi

inštrument svoj klips, klaps, znamenje, da je podoba ujeta, se jame solnce zopet zagrinjati, in nisem ga videl več dobrih štirinajst dni. Naj si razlaga kdo to kakor mu drago, jaz sem uverjen, da mora biti Janša velik svetnik, ki mu streže celo solnce.»

Klišeje za obe sliki kakor tudi za Janševe originalne slike na sedmih tablah s slovenskim besedilom je napravila tvrdka Angerer na Dunaju. Vsi ti klišeji so zdaj moja last. Podaril mi jih je Babnik tik pred svojo smrtjo, kakor tudi pravico nadaljnjega ponatisa Janševega »Popolnega nauka«. Predajno listino hranim v svojem »tresorju«, to je stara škatlja za smotke. Klišeja hiše in Breznice sem posodil tudi za jubilejsko Janševo številko »Čebelarja« in za Miheličevo knjigo »Anton Janša, slovenski čebelar«. Slike so naravnost krasne. Fotografija Janševe hiše je pa dobro služila tudi Žmitku za njegovo sliko Janševe hiše, ki jo je po naročilu tedanjega deželnega odbora naslikal v olju leta 1906. za ljubljanski muzej. Na svoji sliki je seveda izpustil tiste tri »jogre«, ki sede v fotografiranem ulnjaku: Ažman, jaz s polhovko in naš poba.

Bukovec je bil s prestavo »Razprave o rojenju čebel« gotov ob istem času, kot jaz s »Popolnim naukom«. Priredil jo je po prvi izdaji iz leta 1771., edini knjigi, ki jo je izdal še za časa svojega življenja Janša sam. Ta knjižica je tako silno redka, da pravi o njej Navratil v svojem »Spomeniku«, da je edini izvod, ki se nahaja v dunajski dvorni knjižnici pod znakom * 44. L. 26., morebiti edini (unicum). In vendar sem bil tudi jaz nekaj časa srečni lastnik enega takega izvoda. Bil je zunaj in znotraj opremljen prav tako, kakor opisuje Navratil omenjen izvod iz dunajske knjižnice.

V februarju leta 1906. sta knjigi izšli. Leta 1922. pa je založila Jugoslovanska knjigarna Janšev »Popolni nauk o čebelarstvu«, oziroma »Nauk o čebelarstvu« v tretji izdaji. Ne vem, kdo je črtal besedo »popolni«, jaz je nisem. K tej izdaji je brez moje vednosti pridejala še Humekov spis »Albertijev-Žnidaršičev (A. Ž.) panj in kako v njem čebelarimo.« Humek

pravi sicer: »Na prvi pogled bi se ta zveza komu utegnila zdeti neumestna in prisiljena. Ako pa premotrimo reči zgolj s praktičnega stališča, misel ni tako napačna«. In dalje: »Edino g. Rojina bi utegnil ugovarjati, češ, da posegamo v njegove pravice. Toda kot navdušen čebelarški prvak, ki mu je napredek našega čebelarstva pred vsem drugim mari, se menda ne bo spotikal nad tem skromnim dostavkom, ki je prišel v knjižico zgolj iz potrebe in praktičnih razlogov.« — Vse to je res in jaz bi na želje založništva brez ugovora tudi pristal, ali treba bi me bilo o tem obvestiti. Nikakor pa bi ne pristal na okrnitev naslova knjige. Za tiste čase je bil Janšev nauk popoln, česar se je Janša tudi zavedal, sicer bi svoji knjigi ne dal tega naslova. Pustiti je bilo torej treba otroka pri istem imenu, ki mu ga je dal oče sam.

Se nekaj. Koncem februarja leta 1906. mi je poslal tovariš Ažman za marčevo številko »Čebelarja« dopis »Z Breznice«, obenem pa primeroma 3 dm široko in 4 dm visoko oljnato sliko na neobeljenem in še neobrezanem platnu ter mi pisal: »V zamotu ti pošljem podobo sv. Trojice, ki jo je naslikal slavni čebelar Kuharjev Tonej (Anton Janša), ki je bil tudi 'fajn mavar'. Bila je shranjena še pri Kuharjevi hiši. Da je to podoba naslikal res Janša, trdil mi je mnogokrat prejšnji posestnik stari Janez Jalen. Imej jo za spomin na slavnega našega Janšo in v zahvalo, ker si ravnokar priredil njegovo knjigo »Popolni nauk o čebelarstvu« za slovenske čebelarje. Naj bi ne bilo pravega čebelarja, ki bi ne poznal tega Janševega nauka, saj ima še zdaj polno veljavo.« — To sliko obenem z dvema krasnima Layerjevima panjskima končnicama iz l. 1821. in 1824. sem podaril ljubljanskemu muzeju, saj takrat še nisem slutil, da bomo čebelarji premogli kdaj svoj muzej, še manj pa, da bo stalo v Ljubljani še lepo poslopje z zlatim napisom »Janšev Dom«, kar se bo gotovo zgodilo, ako bodo na krmilu čebelarskega društva stali še nadalje možje, prešinjeni z duhom velikega Janše, te svetle zvezde na čebelarskem obzorju.

Društvene vesti

V zadevi sladkorja! Kakor je znano vsem čebelarjem, je ministrstvo za finance z odlokom z dne 4. junija t. l. št. 44.211 ukinilo dovoljenje za nakup trošarine prostega sladkorja za pitanje čebel. S to ukinitvijo, ki je veljavna za vso državo, je bila prav težko prizadeta posebno naša banovina, kjer je čebelarstvo zelo razvito, toda pašne razmere so pa zelo

nezanesljive in malo izdatne. Zlasti pa je bilo z ukinitvijo naše čebelarstvo prizadeto tudi zato, ker preživljajo letos naše čebele že tretje katastrofalno leto in so se zaloge medu popolnoma izpraznile. Društveni odbor se je zavedal težkega položaja našega čebelarstva in je storil vse, kar je bilo v njegovih močeh, da bi dovoljenje za nakup sladkorja zopet dobil.

Od prve polovice junija meseca dalje se je trudil za novo dovoljenje, a se mu žal do danes, ko to pišemo, še ni posrečilo dovoljenje izvojevati. Odbor je razposlal razne vloge in prošnje na ministrstvo financ, odposlal več brzojavk, poslal je pismo s prošnjo gosp. ministru financ, gosp. ministru za kmetijstvo, gosp. ministru dr. Novaku, gosp. pomočniku ministra financ, gosp. načelniku oddelka za davke pri ministrstvu za finance, »Zvezi«, naši banski upravi in finančni direkciji v Ljubljani. Vsem navedenim smo izčrpno pojasnili stanje našega čebelarstva in naše pašne razmere in dokazali, kako nujno je potrebno, da imamo sladkor vedno v zalogi. Osebnost pa sta intervenirala pri ministrstvu financ tudi gosp. senator dr. Svrliuga in gosp. narodni poslanec Anton Krejči iz Ruš. Za časa vseslovanskega čebelarskega kongresa v Beogradu so obiskali zastopniki našega društva in železničarske čebelarske zadruge pomočnika ministra financ gosp. ing. Nedeljkoviča in načelnika oddelka za davke gosp. Petroviča. Banska uprava je poslala v Beograd dva dopisa, finančna direkcija enega, društvo dve prošnji in preko 20 dopisov in več brzojavk raznim merodajnim osebam. Sporedno z nami pa je vlagala tozadevne vloge tudi železničarska čebelarska zadruga. Uspeh vseh vlog je bil, da nam je bil sladkor za mesec september obljubljen. Do danes sladkorja sicer še nimamo, vendar imamo trdno upanje, da ga bomo gotovo dobili, če le ne bo že prepozno.

Med tem časom je društvo dobivalo od svojih članov obupna pisma in prošnje. Srce se krči človeku, ko čita poročila čebelarjev, a jim kljub vsem vlogam in intervencijam ne moremo pomagati. Smelo lahko trdimo, da bo tri četrtine čebelarjev naše banovine primoranih pitati čebele s sladkorjem, ker mnogi, mnogi so kraji, kjer čebele niso nanesele niti četrtine zimske zaloge. Kadar bo društvo dobilo rešitev, bo obvestilo vse podružnice pisмено, ostale čebelarje pa po dnevnikih.

Nova čebelarska knjiga, ki jo je spisal gosp. Jug, bi morala iziti meseca septembra. Zaradi nepredvidenih zaprek pa se je izdaja nekoliko zakasnila. Ko bo zagledala beli dan, bo društvo obvestilo vse čebelarje po dnevnikih.

Vseslovanski kongres in razstava čebelarjev, ki sta bila v Beogradu od 26. avgusta do 3. septembra t. l., sta bila lepa manifestacija slovanskih čebelarjev. Slovenskih čebelarjev je bilo na kongresu okrog 20. Daljše poročilo sledi.

Knjige, ki jih ima upravni oddelek v zalogi in so objavljene na ovoju »Slov. Čebelarja«, bi morale biti v sleherni čebelarski hiši. Posebno pa priporočamo, da si čebelarji nabavijo Miheličevo knjigo »Anton Janša, slovenski čebelar« in prof. Verbičevo knjižico »Vrednost in

poraba medu«. Čebelarji naročajte vsaj ti dve knjigi!

Članarina. Vse čebelarje, ki dolgujejo članarino, prosimo in jih opozarjamo, da je zadnji čas, da plačajo dolžne zneske. Naj pomislijo, da je imelo društvo letos izredne stroške z Janševo proslavo in razstavo v Beogradu, imelo pa bo še stroške z izdajo nove čebelarske knjige. Kje naj društvo jemlje denar za kritje vseh teh stroškov? Vse bi bilo v redu, ako bi člani pošiljali članarino pravočasno. Apeliramo na zavednost čebelarjev, da članarino takoj poravnajo.

Objava vodstva Društvene Čebelarne. Podružnice društva in društveni člani, ki že dlje časa dolgujejo D. Č. za dobavljene potrebščine, ki so jih prejeli na odprt račun proti plačilu tekom 30 dni, se tem potom ponovno nujno pozivljajo, da svoj dolg takoj poravnajo. V nasprotnem primeru bomo njih dolg izterjali sodnim putem.

V bodoče se bodo naročila podružnic za dobavo potrebščin ne odprt račun vpoštevala le, ako bodo podpisana po predsedniku, blagajniku in še dveh odbornikih, s pristavkom, da imenovani jamčijo nedeljeno za točno poravnano računa tekom 30 dni.

Vsi prizadeti, ki se jih tiče ta opomin, naj pomislijo, da delajo s svojim početjem veliko škodo in neprilike društveni ustanovi, kateri vsled tega primanjkuje denarja za poravnano svojih obveznosti.

POROČILO O ODBOROVIH SEJAH OSREDNJEGA DRUŠTVA

XXIX. seja dne 19. julija. Odbor je sklenil predlagati banski upravi, da bi smeli čebelarji letos izjemoma voziti čebele v ajdovo pašo že od 1. avgusta dalje. Gosp. predsednik Verbič je poročal o preiskavi čebelnih boleznih. Odbor je razpravljajal o kongresu in razstavi v Beogradu, o priveditvi tečaja za začetnike in o tečaju za vzrejo matic, ki je bil dne 9. in 10. julija. Tega tečaja, ki ga je vodil gosp. predsednik prof. Verbič, se je udeležilo 19 čebelarjev. Teoretično predavanje v zvezi s praktičnimi deli je bilo prvi dan pri čebelnjaku gosp. predsednika, drugi dan pa pri plemeni postaji v Kamniški Bistrici. Gosp. urednik Bukovec je poročal o nakupu končnic za muzej.

XXX. seja dne 26. julija. Odbor je reševal razne društvene zadeve, posebno glede sladkorja, ki ga bo društvo jeseni najbrž zopet potrebovalo. Obravnaval je razstavo v Beogradu in določil končno vse predmete, ki se bodo razstavili. Za razstavo sta bila naročena modela tipičnega kranjskega in modernega čebelnjaka v zmanjšanem merilu. Vsekakor bosta lep okrasek razstave in se bosta lahko še mnogokrat uporabljala za slične priveditve.

XXXI. seja dne 2. avgusta. Odbor ja razpravljajal o tekočih društvenih zadevah, posebno pa je nadaljeval razpravo o kongresu, predavanjih in razstavi v Beogradu.

XXXII. seja dne 17. avgusta. Gosp. predsednik je bil dne 15. avgusta v Beogradu na seji »Zvezek«. Poročal je obširno o pripravah za kongres in raz-

stavo, zlasti glede predavanj, razstavnega prostora, razpisanih nagrad za razstavljalce ter splošno o sporedu za kongres. Odbor je za razstavo vse pripravil ter sklenil, da se odpeljejo na kongres kot društveni zastopniki gosp. predsednik prof. Verbič, gosp. prof. Raič in glavni tajnik, prva dva na račun »Zveze«, tajnik pa na društveni račun. Odbor je sklenil, da naj znaša naklada Jugove čebelarke knjige 2000 izvodov.

XXXIII. seja dne 6. septembra. Gosp. predsednik je poročal o kongresu v Beogradu in o osebnih intervencijah pri ministrstvu za finance zaradi sladkorja. Odbor je razpravljal o izpitni komisiji za čebelarke predavatelje. Določeni so bili člani te komisije, in sicer gg. prof. Verbič, urednik Bukovec, župnik Peternel in dr. Hribar, šef veter. bakt. zavoda. Določil se je tudi program tečaja za začetnike, ki se je moral preložiti na mesec september. Ustanovitev podružnice Društvene Čebe-

larne v Konjicah, ni bila odobrena, ker posluje na Stajerskem itak že več takih podružnic.

Proslava 80 letnice čebelarja Virjenta na Vrhpolju.

Vesti iz podružnic

Podružnica na Muti je imela sestanek dne 16. septembra. Gosp. H. Peternel je dopoldne v poljudnih besedah predaval o izenačenju panjev z vzrejo enakovrednih matic in zazimljevanju čebel. Popoldne nam je pokazal praktična dela v čebelnjakih gg. Flies-a in Spielman-a. Udeležba sicer ni bila velika, ker so bili nekateri člani odsotni, ali pa, ker nekateri rajši poslušajo brnenje točila, kakor pa

predavanje letos, ko je medeni lonec ostal prazen. Udeleženci sestanka pa se g. Peternelu tudi na tem mestu za njegov trud najlepše zahvaljujemo, želeč še večkrat enako poučnega predavanja. — F. Flies, tajnik.

Ljubljanska podružnica ima prihodnjo odborovo sejo v torek 9. oktobra ob 8 zvečer v običajnem lokalu. — Tajnik.

Kuha voska na enodnevem čebelarskem tečaju v Lendavi v Prekmurju.

Drobiž

Zahvala železničarjem. Letošnji prevoz čebel na ajdova pasišča je bil prav živahen. Prevozi po železnici so se izvršili točno in v redu. Železniški uslužbenci so bili do čebelarjev uslužni kar najbolj mogoče in so s tem mnogo pripomogli, da ni bilo težav in neprilik.

Seveda je tudi ljubljanska železniška direkcija storila vse, da je čebelarje zadovoljila pri odpremi čebel z osebnimi vlaki. Omeniti pa moramo tudi železniško osebje na ljubljanski postaji, ki se je potrudilo, da so mogli čebelarji čebele naglo tovoriti in raztovoriti. Po-

stajenačelnik gosp. Škof je ustregel slehernemu prevaževalcu. Njemu se imamo v prvi vrsti zahvaliti, da so se čebele vozile v dobrih vozovih mirno in brez škode.

Najlepša zahvala vsem!

O hudih čebelah bi letos marsikdo lahko povedal kako zanimivo. Celo stari čebelarji, ki so vajeni slabo razpoloženih čebel, so letos precejkrat imeli opravka z neverjetno nataknejnimi muhami, ki so včasih tako pobesnele, da jih niso pa niso mogli opravljati brez neštetihih pikov. Stric Matijc se pritožuje, da tako hudih čebel še ni pasel kakor letos. Vsa leta čebelarjenja so bile krotke kakor ovce, letos so pa že junija meseca začele kazati rožičke in ga pri čebelarskih opravilih tako ovirale, da je moral marsikako delo pri njih odložiti zgolj zaradi njih nenavadne bojevitosti. Teža pojava izredne in stalne razdraženosti si ne ve razlagati drugače, kakor z vplivom vremena. Zaradi deževja in nagnjenja k nevihtam ter slabe paše so bile starejše čebele, ki v prvi vrsti napadajo, obsojene na brezdclje, pa so svojo slabo voljo znašale nad čebelarjem. Srdite so bile tako, da so se usipale iz vsakega odprtega panja kakor ose, pa naj je bilo vreme tako ali tako.

Posebno hude so bile ponekod med ajdovo pašo. Strica Matijca so nekoč tako nagnale in zdelale, da je ležal med koruzo v razoru nad pol ure in čakal, kdaj ga bodo popustile. Cim se je pokazal na ozari koncem njive, se je znova strnil nad njim ves oblak pobesnelih čebel, ki so ga brez usmiljenja obdelavale do onemoglosti in popolnega obupa. To je bil za strica Matijca čebelarski sodni dan, kakršnega še ni doživel.

Nič slabše se ni godilo Smodinovemu Jakobu, tistemu, ki se ne boji ne biriča ne hudiča. Pa so ga njegove predrage čebelce le tako panale, da je dirjal čez drn in strn pred njimi in se moral zateči v bližnji gozd ter ponižno vtakniti glavo med resje in praprot, da ohrani svoj obraz vsaj nekoliko podoben človeškemu.

Zlobni jeziki pripovedujejo tudi o nekem prevaževalcu, ki so ga čebele tako oklale, da so mu noge popolnoma odpovedale. Hkrati s panji so »razgovorili« iz vagona tudi njega. Dobrosrčne ženske so se zavzele zanj in mu kuhale čaja, ga mazile in oblivale s H₂O toliko časa, da se je dodobrega spotil in se nato odpeljal s kolesom domov. Kronika (škandalna, kajpak!) pripoveduje, da je na kolo že še zlezal, s kolesa pa sam ni mogel in je na smotru tako rekoč splaval z njega.

V veliko zadoščenje piscu teh vrstic so čebele neznansko oklale tudi prijatelja Franclja, ki mi je vse leto zatrjeval, da bržkone sam preveč čebele vznemirjam in da se mora z nji-

mi nežno ravnati in mirno kri ohraniti, pa gre brez pikov. Med ajdo so mu jo pa zagodle nič kako. Ves dogodek sicer ni znan v podrobnostih in bržkone tudi ne bo nikdar. Toda, če pravi gosp. Francelj sam, da so bile hude, od zlodja hude, je morala bitka biti res vroča.

Prosimo tihega sočutja za vse žrtve!

Stara stvar. »Jugosl. Imker« se v letošnji septembrski številki zgraža nad čebelarji, ki so začeli razmetavati med po slepi ceni. Piše: »Po dolgem času smo bili vendar zopet deležni božjega medenega blagoslova. Mnogi čebelarji pa tega blagoslova ne znajo dovolj ceniti in že hite, da bi se ga iznebili za kakršnokoli ceno. Nele, da s tem škodujejo sebi, napravljajo tudi drugim čebelarjem neprecenljivo škodo. Zaradi velike ponudbe medu takoj po točenju in izpodbijanju cene po čebelarjih samih, pade cena tako, da čebelar končno ne krije niti rezijskih stroškov in da o kakem dobičku potem ne more biti govora. Nekateri čebelarji ponujajo med po 6—7 Din kg na debelo.«

K temu pristavljamo, da so banaški in vojvodinski čebelarji pridelali mnogo medu od čistca (stachys), ki je sicer lepe barve, toda omlednega okusa. Kljub temu je cena 7 Din sramotno nizka.

Pričakujemo, da naši čebelarji letos ne bodo razmetavali ajdovca. Ne bo ga niti za domačo potrebo. Držite ceno! Denarja smo vsi potrebni, toda ne toliko, da bi blago proč metali.

Kateri panji trpe pri prevozu največ? Najbolj se med vožnjo razburjajo tisti panji, ki v njih satje ne stoji mirno. Ako ne potisnemo okenca v panj tako trdno, da kvačice ne zagrabijo satnikov čvrsto, se satje med vožnjo trese in čebele se zaradi tega močno razburjajo. Potem nastane v panju vročina in se kaj rado pripeti, da se satje podre in čebele zaduše. Kdor panje za prevoz dobro pripravi, se mu ni bati, da bi se čebele po poti zadušile, četudi je vroče in soparno. Razume se, da je nevarnost za čebele v opoldanskih urah največja in da morajo biti na pasišču vsaj do enajstih dopoldne.

Korist čebelarstva. »Ali imaš kako korist od čebel, ki si si jih omislil?« je vprašal prijatelj svojega tovariša izza mladih let. »Seveda jo imam!« mu je ta odvrnil. »Odkar so moja taščo oklale, se v mojem vrtu niti ne prikaže in tudi nedeljskih obiskovalcev v vrtu je, hvala Bogu, vedno manj.« (Bienen-Vater.)

Katere svetnike imajo čebelarji za zaščitnike? »L'Apiculture Moderne« poroča o tem sledeče: »Od svetnikov, ki so v posebnih odnošajih s čebelami, bi bilo imenovati Janeza Krstnika na prvem mestu, ker je več let živel od medu in kobilic.

Lahi časte sv. Ambroža, sv. Frančiška Asiškega in sv. Klaro kot čebelarske patrone.

Francoski čebelarji so si izbrali za zaščitnika sv. Valentina, španski pa sv. Petra Nolascusa. Kanadski čebelarji imajo za patrona Jezusa, Nemci sv. Ambroža, Nizozemci pa sv. Bernarda.«

Stari slovenski čebelarji so častili kot patrona sv. Joba, in tako naj tudi ostane, da ne bomo vedno capljali za Nemci.

Izredna ajdova bera. Nekateri čebelarji so letos opazovali med ajdovo pašo čuden pojav, ki se bo marsikomu zdel neverjeten, pa je le resničen, ker so ga opazovali stari izkušeni čebelarji, ki niso vajeni trositi čenč. En sam dan je letos ajda na Štajerskem izredno medila. Čebele so se vračale s paše tako site, da skoraj nobena ni na prvi mah dosegla brade. Vse so zaradi teže padale na tla pred čebelnjakom in po bližnjem drevju, kjer so se zbirale med pašo v majhnih grozdih. Daleč naokoli je bila trava na gosto posuta s čebelami, ki so bljuvale med in se šele potem dvignile ter odletele v panje. Rosa na travi je bila od medu pošteno sladka. Pozneje so jo druge čebele popile. Popoldne ni bilo na drevju nikakih čebel.

Ta pojav je trajal samo en dan in je vsekakor zanimiv.

Prevelike oči. Za nekatere čebelarje pomeni vsaka kapljica medu, ki jo opazijo v medišču, začetek izdatne paše. Potem stikujejo dan na dan po panju in precenjujejo dnevni donos, oziroma nakopičene medene zaloge. Značilno za marsikoga pa je, da vidi v mediščih vedno mnogo več, nego je v resnici. To bi ne bilo nič hudega, kajti srečni tisti čebelarji, ki se v teh žalostnih čebelarskih časih tolažijo s fato morgano, ki si jo znajo pričarati sami. Takemu človeku je lahko čebelariti! Odpre panj: orjaške družine, medišče polno medu. Gleda let čebel: vse padajo po tleh, tako site se vračajo s paše. Pogleda v prazno medeno posodo: vsa polna najfinejšega medu, v gladki površini se pa zrcali presrečni obraz in prevelike oči čebelarjeve.

Tipični primer ljubitelja čebelarske fate morgane je n. pr. moj znanec čebelar Jože. Šest panjev je imel letos pod Krimom in vselej, kadar se je vrnil od njih, mi je gorečega obraza razkladal, kako zelo medi hoja. Neki poneдельник, ko je prišel od čebel, mi je ves iz sebe začel pripovedovati, da je hoja resnično prišla, in sicer prejšnji dan popoldne ob šestih... Čebele jo tako berejo, da je pred čebelnjakom vse črno in da cepajo site po tleh kakor češplje z drevesa. V mediščih se med sveti že v vseh satih, stranski so pa že do polovice zadelani. Donos v dveh dneh: 5 kg — tako pravijo v vasi čebelarji, ki imajo panj na tehtnici. Od hoj se vlečejo metre dolge niti medu. »Sedaj pa bo in če hočete sami sebi

dobro, peljite nemudoma pod Krim«, je pristavil na koncu svojega senzacionalnega poročila.

Telefonski pogovor, ki sem ga imel kmalu nato z nekim drugim čebelarjem, ki je imel čebele pod Krimom, je pa pokazal sledečo situacijo: donosa prav nobenega, medišča suha, dnevna izguba na teži panja 40—70 dkg. Jože pa je pozneje kljub mojemu ugovoru vztrajal pri svojih trditvah. Utihnil je šele čez teden dni, ko je moral čebele krmiti...

Čebelarjev Jožetov je precej in jih bo vedno več, kajti čebelarske razmere so se v vsakem pogledu tako poslabšale, da od samega upanja ne moremo več živeti in da je treba poklicati na pomoč edino uspešno sredstvo, ki nam bo dajalo pogum: fato morgano.

Rop med ajdovo pašo se je letos ponekod pojavil z vso silo in ga ni bilo mogoče zadušiti. Ker klanja ni bilo konec, so čebelarji morali čebele odpeljati sredi paše, sicer bi bili ob vse čebele. Zlasti hudo je bilo v Radohovi vasi na Dolenjskem in njeni okolici.

Sredstvo proti mravljam. Mešanico sladkorja in boraksa (1 del vode, 1 del sladkorja, 1 del boraksa) deni v kako posodo in nastavi tam, kjer so mravlje. Pokrij jo tako, da morejo mravlje do vabe, čebele pa ne. To sredstvo se obnese tudi za ščurke. Leipzig Bztg.

Med za nove rane. Naj bo rana kakršnakoli, najhitreje se zaceli, ako napravimo medeno obvezo, ki jo obnovimo vsake štiri ure. Bolečine minejo kmalu, rana se pa zaceli v nekaj dneh, ne da bi se gnojila. Leipzig Bztg.

Uvoz medu v Švico je kontingentiran. Lansko leto je Švica uvozila 414.000 kg tujega medu. Zaradi tega je bila prodaja domačega blaga tako otežkočena, da je sedaj švicarska vlada uvoz medu omejila s kontingentiranjem. Vrh tega bo moral vsak uvoznik kupiti na določeno množino tujega medu tudi določeno množino domačega. Zvezni svet je napravil ta sklep dne 3. avgusta t. l.

Jugoslavija je izvažala v Švico prav malo medu. Bojimo se pa, da ga odslej sploh ne bomo več, ker se brzkone nihče ne bo zanimal, da bi nas pri odmeri kontingentov upoštevali.

Književnost

B. M.

(Konec.)

Stane Mihelič: Anton Janša, slovenski čebelar

V nečem pa se mi uvod spričo svojega obsega vendarle zdi pomanjkljiv. Ves spis bi bil mnogo preglednejši, če bi bil pisec nekatera izvajanja uvoda nekoliko bolj strnil, zato pa za zaključek dodal kratko, zgoščeno pisano poglavje o stanju oficijelne čebelarske vede v

dobi pred izidom prve Janševe knjige. Tako bi uvod neposredno za orisom naše domače čebelarke prakse v tistih časih vseboval še pogled na izsledke in stremljenja tedanje čebelarke vede ter nam s tem vzporedil oba momenta, ki se mi zdita najvažnejši oporišči pri presoji Janševega dela. Težišče problema o Janšem pomenu in zaslugah za čebelarstvo v teoriji in praksi je po mojem mnenju namreč v naslednjih dveh točkah: 1. v ugotovitvi, kakšna je bila dota čebelariskih izkušenj in spretnosti, ki jo je Janša prinesel od doma na Dunaj, in v kakšni obliki je to svoje znanje v tujini uveljavljal; 2. v vprašanju o razmerju Janševega čebelarkega sistema do izsledkov in nazorov tedanjih veljakov čebelarke vede (v čem se je Janša z le-temi strinjal, v čem pa hodil svoja pota in s svojim načinom čebelarjenja odkrival stroki nova obzorja). V tem vidim izhodišče v celotno problematiko Janševega življenjskega dela.

Sicer pa naj me nihče krivo ne razume: moj poprej omenjeni pomislek, ki pa ne zadeva le uvoda, ampak tudi delno nepreglednost v ostalih poglavjih spisa, ni stvarnega, temveč zgolj metodičnega značaja. Pisec se je problemov svojega dela popolnoma zavedal in jih v stvarnem pogledu povsem pravilno zagrabil in obdelal, kar me moti, je le nepreglednost in sistemska neizčiščenost, ki se kaže v nekaterih točkah Miheličeve študije. Ta nedostatek je tem bolj občuten in spisu v škodo zaradi tega, ker je ponekod prav po nepotrebnem avtorjeve teze in dognanja potisnil v ozadje in s tem zabrisal tu in tam tudi stvarno tehtnost njegovih izvajanj. Naj navedem le en primer: vsega uvaževanja vredno in brez dvoma tudi pravilno je piščevo mnenje, da se je poslikavanje panjskih končnic začenjalo vzporedno z opuščanjem izmeničnega izpodrezovanja. Ko je namreč panj dobil stalno mesto v čebelnjaku in ga niso več obračali, je poslikavanje prednje končnice res imelo svoj smisel, ker je ustvarilo čebelnjaku trajan okras. To svoje sicer dobro podprto mnenje pa je avtor izrazil v taki obliki, da je dokazilna sila razlogov dokaj razblinjena (str. 43 sl.). Skratka: če bi bila metodika spisa vseskozi dorasla njega stvarno-vsebinski tehtnosti, bi se kazale vrline Miheličeve študije še vse nazorneje pred nami.

»Življenjepiš« prinaša mnogo povsem novih podatkov, zlasti o Janšem rodu, in v marsičem popravlja ali pa izpopolnjuje ne le dokaj nekritičnega Navratila, temveč tudi članek o Janši v »Slovenskem biografskem leksikonu« (I, str. 381). Opomnil pa bi, da se mi v smislu prej povedanega nikakor ne zdi posrečena misel, v okviru poglavja o Janšem življenje-

pisu razbirati vsebino Schirachove čebelarke knjige in jo na tem mestu vzporejati s tedanjo slovensko čebelarke prakso. Pač pa bi sodil, da začetna izvajanja naslednjega poglavja (»Delo«) o Janševi splošni izobrazbi spadajo prav za prav v področje življenjepišnih problemov, torej v prejšnje poglavje.

Najobsežnejši pa tudi najboljši del spisa je poglavje o Janšem delu. Pisec nam je tu izčrpno prikazal vse tri smeri Janševe delavnosti na Dunaju: orisal nam ga je kot čebelarkega učitelja in vodjo čebelarke šole, ki se je po njegovem prizadevanju in strokovnih sposobnostih razvijala v osrednjo matico avstrijskega čebelarstva; pokazal nam je Janšo kot čebelarkega organizatorja in končno še njegovo strokovno pisateljsko delo, kjer so se najdragocenejše vrednote obsežnega znanja izkristilizirale v samonikel sistem, s katerim je Janša prodril v svet in zapustil občestvu bodočih čebelarke generacij dediščino plodnih nauk in pobud. — To zadnje in najpomembnejše področje Janševe delavnosti je pisec vsestransko osvetlil ter od točke do točke razbral vsebino obeh Janševih del. Opredelil je posamezne važnejše trditve ter jih primerjal z mnenji drugih veljavnih čebelarjev, pri čemer je odkril med drugim zanimivo dejstvo, da je morala biti med Glavarjem ter Janšo in Scopolijem neka zveza — problem, ki v ostalem še čaka natančnejše osvetlitve. Ob koncu poglavja je pisec očrtal še svojevrstno usodo slovenskih prevodov Janše ter razbral nemške in češke izdaje njegovih del.

V sklepnem poglavju o pomenu Antona Janše je pisec strnil glavne ugotovitve svoje študije in v pregledni zapovrstnosti nanizal najvažnejše točke Janševih zaslug. Sklenjenost avtorjevih izvajanj krši edinole izvleček iz avstrijskega čebelarkega patenta iz leta 1775, ki bi si ga želel na drugem mestu. V splošnem pa je zaključek dovolj sumarično zgoščen in stvarno izčrpen.

Miheličeva študija ni samo lepa obogatitev naše čebelarke književnosti, ampak predstavlja tudi dragocen donesek k naši gospodarski in kulturni zgodovini, ki smo ga tem bolj veseli, ker nam obenem napoveduje skorajšen zaton diletantizma tudi v perifernejših področjih naših kulturnih prizadevanj. H koncu naj še omenim, da je v septembrski številki »Jugoslovenskega pčelarstva« (str. 281) ing. Božović Miheličovo delo imenoval »edino jugoslovensko knjigo, ki je dosegla strokovni nivo svetovne čebelarke književnosti«. Našemu »Čebelarckemu društvu« gre torej vse priznanje, da je omogočilo izdajo te odlične jubilejne študije o Janši.

Knjige, ki jih ima Čebelarsko društvo v zalogi.

Vrednost in poraba medu, spisal profesor Josip Verbič. Cena Din 1'25. Vse kar je treba vedeti o medu, je zbrano v tej lični knjižici. [Priporočamo]jo [toplo čebelarjem in nečebelarjem, posebno pa gospodinjam in materam.

Anton Janša, slovenski čebelar, spisal abs. filozof Stane Mihelič. Cena za člane Din 20'—, za nečlane Din 25'—. Knjiga obsega zgodovino čebelarstva, življenje in delo Antona Janše. Janševo delo mora poznati vsak čebelar. Zato, čebelarji, kupujte to knjigo, da boste znali ceniti veliko delo našega rojaka.

Naš panj, spisal Anton Žnideršič. Cena Din 40'—. Zelo poučna knjiga za vse, ki čebelarijo v A. Ž. panjih. Brez te knjige je pravo delovanje z A. Ž. sploh [nemogoče. Zato jo zelo toplo priporočamo.

Naša košnica, spisal Anton Žnideršič. Cena Din 25'—. Ista knjiga kot »Naš panj«, le da je pisana v srbohrvatskem jeziku.

Bienenzuchtsbetrieb, I. del, spisal Br. Rothschütz, posestnik nekdanjega čebelarskega podjetja Podsmreka pri Višnji gori. Cena Din 5'—. Obsega 443 strani z jako važnimi sestavki. Je sicer nemška knjiga, a opisuje našo kranjsko čebelo in naše razmere.

Bienenzuchtsbetrieb — istega avtorja II. del je razprodan.

Die Volks- und Mobilzucht der Krainer Biene, spisal Br. Rothschütz. Cena Din 12'—. Obsega 68 strani in je neobhodno potrebna za vse, ki se bavijo s kranjiči.

Die erprobte Honig-Köchin, spisala Antonija Ravenegg. Cena Din 2'—. Vsebuje razne recepte za medeno pecivo.

Razne slike Janše in njega rojstnega kraja in hiše. Slike naj bi bile okras vsake čebelarske hiše. Cena po Din 2'—.

Kje boste kupovali čebelarske potrebščine

?

Kolodvor

Masarykova cesta

Tukaj!

Miklošičeva cesta

Kolodvorska ulica

Pražakova ulica

Okrožni
urad

Sodišče

**Domnite čebelarji, da je Društvena čebelarna v Ljubljani,
Pražakova ul. 13, last nas vseh!**

Podpirajmo zato lastno podjetje!